

којим грађанин учествује у политичком животу модерне државе. Основно питање које се поставља у вези бирачког права се односи на то ко може (или располаже) да гласа у изборима за представничке органе. У зависности од одговора на питање ком кругу грађана је дозвољено уживање бирачког права, уочавају се различити облици бирачког права.

а) Опште и ограничено бирачко право

Све данашње државе грађанске демократије признају бирачко право или право гласа грађанима без услова или ограничења, што се узима као знак завидног нивоа политичке и опште културе и демократског развитка тих држава. Зато се и каже да је данас то бирачко право опште или неограничено мада то не треба узимати у буквалном смислу. И ово опште право гласа не уживају без разлике сви грађани, већ и ту постоје нека ограничења само што су она много мања него када се ради о ограниченом бирачком праву. У ствари, у већини држава се као услов за уживање бирачког права тражи да је грађанин пословно способан и да има одређене године живота или старости. Под тим условима (ограничењима) ово право је, дакле, опште, с тим што се негде за његово уживање тражи још и то да грађанин има у земљи пребивалиште или боравиште и да није искључен из бирачког права. И у нашој Републици Србији, бирачко право стиче сваки пунолетан и пословно способан српски држављанин (са навршених 18 година живота) и оно је опште и једнако и остварује се слободним, непосредним и тајним гласањем. Осим што га признају устав и законодавства појединих држава, ово опште бирачко право је загарантовано грађанима и међународним актима чиме је практично уједначен ниво њиховог уживања и заштите и у Европи и ван ње.

За разлику од општег (неограниченог) бирачког права, ово друго, ограничено, припада прошлости управо због разних ограничења која предвиђа и која нису у духу модерне демократске државе у чије темеље су уграђени принципи правне и политичке једнакости одн. равноправности. Код ограниченог бирачког права се од грађана тражи све оно што се тражи и код општег бирачког права, али и још неки допунски услови или квалификације. Ти допунски услови се тичу или одређене имућности бирача – плаћања пореза у одређеном износу (имовински цензус) или су везани за порекло, расу или боју коже (цензус по пореклу) или се тичу дужине боравка у једној земљи (цензус настањености) или припадности одређеном полу (цензус по полу) или за поседовање одређене школске спреме (цензус образовања) и сл.